

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

§. V. De alijs quibusdam observandis à iudice, vel partibus litigantibus in
Judicio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

multa Advocatorum, aut partium iurgia, lype; fluxu probationes &c. videatur *Clement. sepé 2. De V. S. & Extravag. Frequentes inter communes h. Tit.*

§. IV.

De modo procedendi Iudicialiter contra Clericos criminosos.

EX cap. *Cum non ab homine 10. h. r.* modus hic desummi debet, ubi statuitur, quod Clericus (extenditur hoc communiter etiam ad Regulares) in quocunque ordine constitutus, etiamsi primâ tonsurâ tantum initiatus esset, propter furtum, homicidium, perjurium, aut aliud simile grave crimen, si de hoc legitime convictus fuerit, ab Ecclesiastico Iudice sit deponendus (sive verbaliter degradandus per sententiam Iudicis Ecclesiastici) & si depositus incorrigibilis fuerit, quod sit excommunicandus, ac crescente deinde contumaciâ anathematizandus (cum solemnitate maiore, de qua infra in *L. 5. Excommunicari*) & si necdum respuerit, sed in profundum malorum venerit, cum Ecclesia non habeat ultra, quod faciat, per sæcularem potestatem, cui realiter degradatus tradendus erit, coerceatur, & puniatur. Putant quidem aliqui, modum hunc, contra Clericos criminosos non semper esse observandum, sed posse Clericum facinorosum in gravissimis delictis depressum, furtis v. g. sacrilegis, parricidiis, latrocinis &c. non expectatâ incorrigibilitate, statim degradari realiter, & tradi potestati sæculari puniendum, ut bono publico, & Cleri reverentiæ magis consulatur; verum alii communius, & probabilius putant, etiam propter enormia scelera, non posse Clericum statim tradi

Curie sæculari puniendum, nisi sit incorrigibilis, aut nisi casus sit à jure exceptus, non tantum ob textum cit. Cap. *Cum non ab homine* generaliter loquentem, sed ob textum etiam cap. *Tua 6. de poena.* Ubi de latrocinis, & furtis qualificatis Clericorum puniendis respondet Pontifex, deponendos eos esse (verbaliter) & ad agendam poenitentiam in Monasterium detrudendos, vel in carcerem concludendos, ergo nec ob gravissima delicta commissa statim sunt realiter degradandi, & Curie sæculari tradendi, quod apertius esse patet ex Cap. *in fama 35. De sent. excommunicationis.* Sunt autem in jure casus aliqui excepti, in quibus si deliquerint Clerici, non expectatâ incorrigibilitate, sæculari Curie puniendi tradi possunt. Crimen hæresis scil. cap. *Excommunicamus, 13. §. Damnati.* & cap. *Ad abolendam 9. §. 1. de hereti.* Crimen falsationis litterarum Apostolicarum c. *Ad falsariorum 7. de Crimine falsi.* Conspirationis, seu insidiarum structurarum contra proprium Episcopum. *Can. si quis 18. caus. 11. q. 1.* crimen assassinii, crimen nefandum contra naturam; non ordinati in Sacerdotes, si missas tamen faciant, confessiones excipiant &c.

§. V.

De aliis quibusdam observandis à iudice, vel partibus litigantibus in Iudicio.

Citatio per edictum, per quam firmatum iudicium, perpetuatur, & prævenitur iurisdicção, non tantum locum habet respectu Pontificis citantis, aut ex illius commissione juxta *Clement. Dudum 1. h. tit. & Extravag. 2. inter Com. de dol. 63*

G g 3

continua

contum. sed respectu etiam alterius cuiusvis inferioris Iudicis, si scilicet, impediatur aliquis, ne citatio personalis ad eum, sicut ad domum illius facta perveniat.

In libello oblato Iudici non necessarium, de Iure Canonico, nomen actionis exprimi debet *Cap. Dilecti 6. h. 2.* sed satis est, si factum & rei veritas ita exponatur, ut appareat jus actoris & causa petendi, quidquid sit de Iure Civili, juxta quod aliqui volunt, exprimi debere nomen actionis ab Actore, quam intentat: alii tamen etiam de hoc Iure negant; certe consuetudo magis videtur observare jus Canonicum, nisi ex eodem facto plures actiones oriri possint, ubi exprimenda actio, ut appareat, quid petat Actor; quod ipsum tamen omitti potest, si ex aliis conjecturis satis colligi possit mens & actio Actoris.

Si Iudex habeat causam consimilem in specie cum causa sibi commissa, recusari potest tanquam suspectus, *Cap. Causam qua 18. h. 2.* eò quod parti videatur favere, cum qua consimilem causam habet, & merito præsumi possit, ita iudicaturus in causa sibi commissa, prout iudicari cuperet in causa sua. Si Iudices de causa principali, & exceptionibus præjudicialibus simul cognoscant, vel super ipsa causa principali lite nondum contestata testes recipiant, potest ab illis licite appellari *cap. exhibita 19. h. 2.* Vide de his & aliis auctor. Method. in hoc §. cujus doctrina etiam alibi traditur.

§. VI.

Quomodo finiatur Iudicium?

Iudicium sive instantia Iudicii duobus modis finitur, per lapsum temporis;

& per absolutionem ab observatione Iudicii: per lapsum temporis, de Iure Civili, per instantiam in causa criminali intra biennium; in causa vero Civili intra triennium à liti contestatione numerandum *L. Properandum 13. Cod. h. 1.* De Iure tamen Canonico nec per lapsum triennalis, nec per lapsum biennalis temporis expirat instantia, sive in Civilibus sive in criminalibus causis. Uti docet *Gloss. communiter recepta in c. Venerabili 20. h. 1.* Quia non expediebat dictam Legem Civilem, de pereunte instantia per lapsum certi temporis recipi, cum tali modo non consuleretur expediendis civilibus, sed hæc potius fierent immortaliter cum de Iure Civili finito triennio lites eandem inchoare iterum potuissent partes, ac si nihil unquam motum fuisset, & frequentibus appellationibus à sententiis interlocutoriis, quæ de Iure Canonico concessæ sunt, faciliè ultra tempus constitutum lites extenderentur. Concedit quidem *Trident. sess. 24. c. 20. de refer.* quod si causa ad forum Ecclesiasticum deducta, in prima instantia coram locorum Ordinariis cognoscenda, infra biennium à die motæ liti non terminetur, liceat partibus, ad aliud iudicem superiorem causam illam deducere, ita tamen ut acta elapso biennio aut instantia non pereant; sed partes, si velint, vel coram eodem iudice litem proseguere possint, vel si lubeat, superiorem adire, causam tamen proseguere possint, ubi inferior defuit, & in eodem, quo fuit apud inferiorem statu, assumere. Hæc in puncto iuris vera sunt, consuetudo tamen videtur potius approbare Iuris Canonici sanctiones, quam quæ Iura Civilia statuunt. Per